

Dato	Saksbehandler	Vår ref.	Deres ref.
15.11.2021	Sander Willassen	21/2810 - 2	

Hørings svar tilskudd til frivilligsentraler

Formannskapet har i møte 10.11.2021 fattet vedtak i sak 146/21.

Vedtaket:

1. Formannskapet viser til Kulturdepartementets utsendte forslag til ny forskrift om tilskudd til frivilligsentraler, og vil framheve modell 4 som best egnet.
2. Formannskapet er av den oppfatning at minstesatsen etter modell 4 bør settes så høy som mulig.

Vedtaket kan påklages til kommunen.

Med hilsen
Sander Willassen
avdelingsleder

Arkivsak: 21/2810
Saksbehandler: Sander Willassen
Dato: 02.11.2021

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
146/21	Formannskapet	10.11.2021

Høringssvar tilskudd til frivilligsentraler

Innstilling:

1. Formannskapet viser til Kulturdepartementets utsendte forslag til ny forskrift om tilskudd til frivilligsentraler, og vil framheve modell 4 som best egnet.
2. Formannskapet er av den oppfatning at minstesatsen etter modell 4 bør settes så høy som mulig.

Formannskapet - sak 146/21

Behandling:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Formannskapet viser til Kulturdepartementets utsendte forslag til ny forskrift om tilskudd til frivilligsentraler, og vil framheve modell 4 som best egnet.
2. Formannskapet er av den oppfatning at minstesatsen etter modell 4 bør settes så høy som mulig.

Bakgrunn:

Kulturdepartementet har sendt forslag til ny forskrift om tilskudd til frivilligsentraler ut på høring, sammen med et bakgrunnsnotat. Her blir fire ulike modeller for tilskuddsfordeling lagt fram og drøftet. I notatet kan vi blant annet lese: «Frivilligsentralene oppstod som et prøveprosjekt i 1991 og er siden blitt utvidet til 481 frivilligsentraler i 313 kommuner. 43 kommuner har ikke frivilligsentral. Om lag halvparten av frivilligsentralene er kommunalt eid. Den andre halvparten er drevet av lag og foreninger, stiftelser eller andre organisasjonsformer, der kommunen i større eller mindre grad er involvert.» Fram til 2017 ble tilskuddet fordelt over Kulturdepartementets budsjett, før det ble overført til kommunal- og moderniseringsdepartementet, og fordelt i rammetilskuddet til kommunene med

særskilt fordeling til frivilligsentraler. Fra 2022 er tilskuddet igjen på Kulturdepartementets budsjett og det skal fordeles etter den nye ordningen som nå er på høring.

Med forskriften ønsker kulturdepartementet å tydeliggjøre målsetningen med tilskuddet til frivilligsentraler, og samtidig gi økt lokalt handlingsrom og mer ansvar til kommunene. Ifølge forskriften skal frivilligsentralene «stimulere til frivillig innsats, være åpne møteplasser for befolkningen og være et bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor».

I høringsnotatet blir fire ulike modeller for beregning av tilskudd lagt frem:

Modell 1

Fordeling etter samme prinsipp som før 2017 – et fast beløp per frivilligsentral. Denne ordningen er enkel, ubyråkratisk og godt kjent. En slik fordeling sikrer at alle eksisterende frivilligsentraler fortsatt kan regne med tilskudd til videre drift. Samtidig vil det fortsatt være store forskjeller mellom kommuner. Denne modellen er innrettet slik at tilskudd til nye frivilligsentraler enten må resultere i lavere tilskudd til alle, eller at rammen må økes tilsvarende. En slik mekanisme kan føre til press på ordningen.

Modell 2

Fordele tilskuddet til kommuner etter innbyggertall, men øremerke tilskuddet til frivilligsentraler.

Modell 3

Gi en minstesats til alle kommuner med minst én frivilligsentral. Minstesatsen skal, sammen med lokal finansiering, dekke utgifter til én sentral, og være på samme nivå som tidligere tilskudd per frivilligsentral. Resten av rammen fordeles likt på alle landets eksisterende frivilligsentraler.

Modell 4

Gi en minstesats til alle kommuner med minst én frivilligsentral. Minstesatsen skal dekke utgifter til én sentral, sammen med lokal finansiering, og være på omtrent samme nivå som tidligere tilskudd per frivilligsentral. Resten av rammen fordeles likt etter innbyggerantall, men tilskuddet øremerkes frivilligsentralen(e). En slik fordeling gir en mer lik fordeling av tilskudd per innbygger, men sikrer fremdeles et tilbud om frivilligsentral i alle kommuner. Kulturdepartementet vurderer modell 1 og 4 som mest hensiktsmessig.

Frivilligsentralene skal – uavhengig av modell – ha lokal finansiering tilsvarende 40 % av statstilskuddet, noe som også tidligere har vært et krav.

Vurdering:

Modell 1 vil i stor grad videreføre tilskuddet slik det har fungert tidligere. Hele rammen for ordningen fordeles mellom alle landets frivilligsentraler. Kommunen plikter å overføre tilskuddet i sin helhet til den enkelte frivilligsentral. En slik fordeling er ubyråkratisk og vil gi forutsigbarhet til de eksisterende frivilligsentralene som i stor grad kan fortsette sin drift som før. I denne modellen vil satsen per frivilligsentral bestemmes ut fra den totale rammen og antallet frivilligsentraler, med samme tilskudd til alle. Departementet skisserer at dette med dagens bevilgning vil gi i overkant av 430 000 kr per frivilligsentral, i tillegg til 40 prosent lokal finansiering. Ved etablering av nye sentraler må enten satsen settes ned eller rammen for ordningen økes. Her risikeres det at antall frivilligsentraler blir økt, og dermed at tilskuddet per sentral blir mindre og mindre, en snøballeffekt.

Modell 2 fremstår som enkel og ubyråkratisk, men en del kommuner vil få et tilskudd som ligger langt lavere enn tidligere tilskudd for én frivilligsentral med tilskudd kun utformet etter innbyggertall. En slik fordeling krever at kommunen eller andre stiller med en betydelig større egenandel for å finansiere en frivilligsentral. Denne modellen vil være i strid med intensjonen i Stortingets vedtak. **Modell 3** innebærer en minstesats til alle kommuner. Departementet skriver at minstesatsen i denne modellen

skal være på samme nivå som tidligere tilskudd per frivilligsentral. En slik fordeling sikrer drift ved eksisterende frivilligsentraler. Samtidig kan den oppleves urettferdig for de kommunene som i dag har relativt lavere dekning av frivilligsentraler i sin kommune. Likt modell 1 vil opprettelse av nye frivilligsentraler føre til press på ordningen.

Modell 4 innebærer større endringer enn modell 1. Forslaget legger opp til at tilskuddet beregnes delvis på bakgrunn av innbyggertall, og ikke antallet eksisterende frivilligsentraler. Alle kommuner sikres tilskudd til minst én frivilligsentral, mens resten fordeles etter innbyggerantallet. Modell 4 innebærer også at det ikke er et krav om flere frivilligsentraler for å utløse mer tilskudd. Disse endringene gjør det mulig å bygge opp litt større enheter med et mer solid fagmiljø. I modell 1 vil en kommune kun få mer tilskudd hvis den oppretter en ny frivilligsentral, ikke hvis den utvider tilbudet ved en eksisterende frivilligsentral. I modell 4 anbefaler Kulturdepartementet at minstesatsen settes noe lavere enn tilskuddet per frivilligsentral i dag, ettersom det i tillegg kommer et tilskudd per innbygger. Departementet foreslår at minstesatsen settes slik at en kommune med 5000 innbyggere får det samme i statstilskudd i den nye ordningen som en kommune får for en frivilligsentral i 2021. I praksis betyr dette at den minste kommunen i ordningen med omkring 500 innbyggere vil få ca 360 000 kr i statstilskudd, som er ca 40 000 kr mindre enn minstesatsen i 2021. De ti kommunene som vil oppleve et størst kutt med modell 4 vil få mellom 1 700 000 kr og 610 000 kr mindre. De ti kommunene som vil få størst økning i tilskuddet vil få mellom 1 500 000 kr og 560 000 kr mer

Søndre Land kommune har 1 frivilligsentral. Søndre Land kommune har en samarbeidsavtale med frivilligsentralen, som er en egen forening med medlemmer.

Per 2021 er det statlige tilskuddet på kr 440.000,- og det kommunale tilskuddet på 290.000,- altså tilsvarende 65% av statstilskuddet.

For at det skal være en fordelingsnøkkel som ikke legger opp til «jo flere frivilligsentraler en kommune, har jo mer tilskudd utløser det», vil rådmannen anbefale formannskapet å gå for modell 4. Hvis det blir den valgte modellen med de kjente forutsetningene vil det gi Søndre Land frivilligsentral noe større statstilskudd enn i dag, men ikke av avgjørende betydning. Denne modellen vil på sikt kunne gi en større mulighet til å kunne bygge et større fagmiljø på en enhet istedenfor at en kommune må opprette en ny sentral for å utløse mer tilskudd.

, den 02.11.2021

Sander Willassen
avdelingsleder